

Sự hợp tác ngày càng gia tăng giữa Bắc Kinh và Moskva dường như đang giúp Nga mạnh mẽ hơn khi thách thức thực sự của mình là liên minh của Mỹ và đồng minh Bắc Á.

Quyết định của Hàn Quốc rút khỏi Hiệp định chia sẻ thông tin tình báo quân sự với Nhật Bản (GSOMIA) đang làm nổi lên mối lo ngại về tầm ảnh hưởng của mối quan hệ hợp tác Nga-Trung ở khu vực Đông Bắc Á. Mối lo ngại này là dấu hiệu trong bối cảnh quyết định của Seoul rút khỏi GSOMIA diễn ra ngay sau tranh cãi ngoại giao với Nga sau khi Không quân Nga báo cáo buồm không phận của Hàn Quốc trong một cuộc tập trận chung giữa không quân hai nước Nga và Trung Quốc.

Ngoài mặt sự bùng nổ phát triển đáng chú ý về năng lực quân sự của Nga ở châu Á-Thái Bình Dương, việc thu hẹp phòng tuyến của Moskva ở Đông Bắc Á đã trở nên từng bước ổn định hòa trong thời kỳ tranh chấp Lạnh. Sự sẵn sàng can dự vào các hoạt động khiêu khích ở Đông Bắc Á trong thời gian qua không mang tính chất của Nga. Đáng ngạc nhiên hơn cả khi Hàn Quốc trở thành mục tiêu của việc gây hấn quân sự gần đây nhất. Vì theo lý tưởng, Nga lâu nay duy trì mối quan hệ hữu nghị và tích cực với Hàn Quốc, trong khi Seoul đôi khi tiếp cận theo Mối đe dọa chung lợi ích của Nga.

Một lý giải cho sự sẵn sàng của Kremlin làm xáo trộn tình hình ở khu vực Đông Bắc Á, một tiểu khu vực mà Moskva lâu nay bày tỏ quan ngại về sự ổn định của nó, là việc củng cố và làm sâu sắc hơn nữa mối quan hệ đối tác chiến lược Nga-Trung. Sự hợp tác ngày càng gia tăng giữa Bắc Kinh và Moskva dường như đang giúp Nga mạnh mẽ hơn khi thời điểm năng lực công nghệ thách thức sức mạnh của mạng lưới liên minh của Mỹ ở Đông Bắc Á. Thực ra, một học giả đã nhận định rằng Trung Quốc và Nga đã biến đổi Hàn Quốc là một mối liên kết yếu kém nhất trong mạng lưới liên minh Đông Bắc Á của Washington.

Chắc chắn, Nga không hề bao bọc từng bước thực tế rằng tầm ảnh hưởng của Moskva đối với Bán đảo Triều Tiên không thể sánh bằng tầm ảnh hưởng của Trung Quốc và dường như ngấm chộp nhận rằng Bắc Kinh sẽ vươn “chiều trên” trong mối quan hệ đối tác Nga-Trung khi Moskva can dự ở Đông Bắc Á. Tuy nhiên, sự hợp tác gia tăng với Bắc Kinh có thể tạo cơ hội để Kremlin phòng ngừa lợi ích của Washington ở khu vực. Nếu Moskva quyết định tiếp tục “bắt tay” với Bắc Kinh để suy yếu về mặt của Mỹ ở khu vực thì Nga sẽ phải chấp nhận những chi phí cơ hội tiềm ẩn, nhất là trong mối quan hệ với Seoul.

Là “quan hệ chiến lược” theo cách hiểu, mối quan hệ này giữa Moskva-Seoul mang tính hình thức hơn là thực chất. Về cơ bản, Hàn Quốc không coi Nga là một đối tác đáng biến đổi lợi ích trong nỗ lực phi hạt nhân hóa bán đảo Triều Tiên. Mối quan hệ kinh tế song phương, dù đang trải qua từng bước thăng trầm nhất định, song vẫn quy mô nhỏ.

Những bước đi gần đây trong chính sách an ninh Hàn Quốc đã khiến Washington bất an. Trong khi đó, Seoul đã gần như trích dẫn Washington về quyết định rút khỏi GSOMIA. Tuy nhiên, sự chung ích gì khi phân tích quá sâu những trở ngại trong quan hệ Mỹ-Hàn hiện nay. Mặc dù giải thích rằng Mỹ sẽ đóng thuế “con tàu biển sắt” để miêu tả đầy đủ mối quan hệ liên minh này song mối quan hệ song phương

đã cho thấy sự tiến bộ mới mẽ hơn nữa. Mối quan hệ này đã sống sót qua giai đoạn khủng hoảng từ 1998–2008 và vẫn chưa ngừng phát triển sâu sắc về chính sách đối với Triều Tiên cũng như những thay đổi đáng kể trong vai trò quốc phòng của Mỹ trên Bán đảo Triều Tiên.

Hiện nay, cho dù Tổng thống Mỹ Donald Trump đã đưa ra những đòi hỏi quá đáng đối với Seoul để duy trì khuôn khổ phòng vệ Mỹ-Hàn hiện nay, song giới nghị sĩ Mỹ đang nỗ lực để ngăn chặn mối quan hệ này rơi vào tình trạng chết yểu.

Một số dõ luật hiện đang được Quốc hội Mỹ xem xét để biết nên mạnh mẽ như ý định và mở cửa Trung Quốc và Nga trên Bán đảo Triều Tiên, trong đó có ý định “hớt cẳng” các lực lượng của Mỹ ra khỏi Hàn Quốc.

Ý chí chính trị của Mỹ nhằm duy trì mối quan hệ đồng minh với Hàn Quốc không thể được cân đo đong đếm dựa trên những hành động của riêng Trump. Tổng thống, ngay cả khi Tổng thống Hàn Quốc Moon Jae-in nên mạnh mẽ quan trọng của việc sẵn sàng “nói không” với Mỹ, thì người dân Hàn Quốc vẫn thể hiện sự ủng hộ mạnh mẽ đối với liên minh Mỹ-Hàn.

Ngoài việc chia rẽ mối quan hệ đồng minh giữa Mỹ và Hàn Quốc, Nga có thể tiến bộ mối quan hệ liên minh với Seoul. Điều này sẽ gây bất lợi cho chính sách “cân bằng” ngoại giao của Moskva đối với Hàn Quốc và Triều Tiên. Việc làm căng mối quan hệ với Hàn Quốc cũng có thể gây hại mới trong những mối quan hệ kinh tế quan trọng nhất của Nga ở Đông Á.

Chắc chắn, mối quan hệ chính trị sống sót với Liên minh châu Âu (EU) chưa thể gây hại mối quan hệ thông qua mối mạnh mẽ giữa một số nước thành viên của EU và Nga. Lợi ích lập luận này cũng có thể áp dụng đối với mối quan hệ kinh tế giữa Nga và Hàn Quốc trong bối cảnh quan hệ song phương đang căng thẳng. Tuy nhiên, tiến bộ sự khác biệt rõ ràng trong sức mạnh kinh tế của một nước Nga thuộc châu Âu và vùng Viễn Đông của Nga, trong đó, vùng Viễn Đông của Nga hiện đang là tâm điểm chú ý trong chiến lược của điện Kremlin đối với Hàn Quốc.

Hàn Quốc vẫn có thể gặt hái lợi ích từ mối quan hệ hiện nay với Nga, mặc dù cả hai

bên, nhất là về phía Moskva, còn vướng những rào cản đi đến mọi quan hệ hợp tác kinh tế có lợi. Chính sách phát triển kinh tế của Nga kể từ năm 2008 đã bị chú trọng hợp tác với các đối tác châu Á. Nếu Moskva hy vọng Hàn Quốc tiếp tục chiếm một chỗ đứng trong chính sách này với tư cách là một đối tác kinh tế thì việc hợp tác với Trung Quốc gây phẫn nộ mọi quan hệ ổn định với Seoul là một cuộc chơi trong đó Nga không thể thua cuộc./.

Tác giả Anthony V Rinna là Biên Tập viên Cao cấp và chuyên gia về chính sách đối ngoại Nga ở Đông Á, cựu quan nghiên cứu Sino-NK. Bài viết đăng trên “ [East asia forum](#) ”.

Hồng Trà (gt)